

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez pose-
bne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Kaj je odgovoril e. k. namestnik slovenskim poslancem.

Zadnjič objavili smo vprašanje slovenskih poslancev v deželnem zboru štajerskem o jednako-pravnosti slovenščine v uradih in šolah. Dnes poročamo, kako in kaj je odgovoril zastopnik visoke e. k. vlade, g. baron Kūbeck. Kakor je v „Slov. Gosp.“ uže omenjeno bilo, imel je ta gospod večkrat priliko na podobna vprašanja odgovarjati. Zanimivo je torej in opomnje vredno, da takrat ni kmalu prave besede našel. Rekel je hitro, da ne more precej odgovoriti ter da hoče to pozneje in podrobneje storiti. Ali tudi, ko je to „pozneje“ dne 7. jul. 1880 došlo, rekel je e. k. namestnik zopet: da na stavljeno vprašanje podrobnega odgovora dati ne more, ker od dotičnih ministerstev ni mogel dobiti v tako kratkem času potrebnega sklepa in odločbe. Vendar je pa e. k. namestnik moral omeniti, da mu je od visokega ministerstva došel nalog izreči: da si bode vlada prizadevala v primeri do potreboče in kolikor v možno ustrezati željam Slovencev. Blizu jednako in važno veli e. k. namestnik ob konci svojega odgovora rekoč: „vlada bode porabila vsakšno priliko, da opazuje in presojuje djanske potreboče slovenskega prebivalstva na Štajerskem, ter da ne bode nikdar opuščala dajati jim one pozornosti in nepristranskega pretresovanja, kakoršnega koristi države in dežele zahtevajo.“ Prav za prav so to gole besede, podobne onim, katere smo slišali uže takrat, ko je Schmerling, Lasser, Stremajer itd. ministroval. Vkljub temu pa moramo priznati, da imajo navedene besede za Slovence vendar boljši pomen, nego so ga dosedanji odgovori visoke vlade kazali. Ves odgovor e. k. namestnika ima v sebi nekšno nam prej nenavadno blagovoljnost do Slovencev. Bržčas se ne motimo, ako rečemo, da je g. baron Kūbeck ono blagovolje crpil iz od njega omenjenega naloga, kateri mu je iz Dunaja došel od slavnega ministerstva. Sploh čedalje bolj kaže

se, da so časi ministrov Lasser-Auersperg-Stremajer minoli. Veleslavni g. namestnik si prizadeva v svojem odgovoru dokazati, da je itak uže na Štajerskem gledé na slovensko uradovanje Slovencev ustrezno, kolikor mogoče. Pravi, da sta pri 6. glavarstvih na slovenskem Štajerskem samo 2 uradnika slovenščine nezmožna. Navaja, da imajo glavarji nalog paziti in držati se postav in zaukazov od slovenskih poslancev navedenih. Povdarja, kako je uže sam čul davkovske uradnike slovenski občevati s slovenskimi strankami in tudi sam videl slovenske dačne knjižice, ter da je pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru pa tudi pri finančnem deželnem ravnateljstvu v Gradišču skrbljivo, da se slovenske vloge rešujejo slovenski. Še začudel se je, da ni dobil nebenih pritožeb, ako so se slovenskim strankam nemški plačilni nalogi doposlali itd.

Dobro, visoka vlada je torej Slovencev dobrohotno priznala in zagotovila slovensko uradovanje. Treba je le, da se po tem Slovencev povsod tudi ravnamo. Vlagajmo torej le slovenske vloge, a zahtevajmo tudi slovenskih odgovorov! Pravico imamo do tega. Nihče nam nje krčiti ne sme. Ako zadenemo kde na nepostavnosti, pritožimo se, obrnimo se do svojih poslancev, objavimo v slovenskih časnikih! Kdor hoče plavati se naučiti, ta mora v vodo skočiti.

Cerkvene zadeve.

Sv. misijon obhajali bodo pri sv. Lovrenci na Dravskem polju. Začetek je v nedeljo 1. avgusta 1880.

Javna skušnja v 3razredni učilnici pri šolskih sestrah v Celji se bo vršila v sredo 28. jul. h kateri se uljudno vabijo vsi čestiti udje in blagi prijatelji „katoliškega podpornega društva“.

Odbor.

Katol. podpornemu društvu v Celji so darovali 1) Vlč. g. Jožef Bratanič, župnik v Vitanju 5 fl. 2) Vlč. g. Peter Cizej, župnik v Reki 3 fl., 3) Gosp. Peter Dobnik, posestnik v Zrečah 5 fl.,

4) Neimenovan dobrotnik iz Dravskega polja 5 fl., 5) Gospa Kuster v Celji 4 fl. (2 fl. društvu, 2 fl. k zidanju poslopja), 6) Č. g. Janko Böheim, vikar v Laškem trgu 3 fl., 7) Č. g. France Heber, kapl. v Laškem trgu 2 fl., 8) N. Langmajer, pos. v Celjski okolici k zidanju šolsk. poslopja 5 fl., 9) Neimenovan iz celjske okolice v enaki namen 1 fl. Bog povrni!

Duhovne vaje za duhovnike Lavantinske škofije bodo letos v Mariboru v cerkvi sv. Alojzija od 30. avgusta do 3. septembra. Vodil jih bo slavnoznan pisatelj in govornik č. o. Patiss, jezuit od sv. Andreja na Koroškem. Konkurzne druge letošnje skušnje pa bodo teden poprej, namreč dne 24., 25. in 26. avgusta t. l.

Slovensko uradovanje v cerkvenih zadevah sklenoli so tirjati duhovniki ptujske, veliko-nedeljske in završke dekanije zbrani na shodu (konferenciji) v Ptuiju, dalje duhovniki dekanije Podravske zbrani v Hočah. To je času popolnem primerno. Narodi slovanski v Avstriji zahtevajo svoje narodne pravice. Treba je, da tudi v cerkvenih zadevah preneha 100letno nemško birokratstvo. Na Slovenskem oznanjuje duhovniki Kristusa v slovenščini, spovedavajo slovenski, katehizirajo slovenski, zakaj bi tedaj vse drugo moralo biti nemško? Le nevednost, nesposobnost poleg nedostojne mrznje in grdega renegatstva more protiviti se toliko opravičenim, koristnim in potrebnim narodnim zahtevam Slovencev!

Cerkovniška in učiteljska služba bila je pred 10. leti združena. Učitelji imeli so znatnih dohodkov, a šolski potroški bili so menje občutljivi. Naenkrat so obdede službi razdružili in ljudem naložili skoraj uže neznošnjivih bremen pa ne moremo reči, da se učiteljem gmotno dobro godi. Le v Salcburškem ostalo je pri starem na 10 let. Učitelji so s tem prav zadovoljni in je se letos sklenolo, da ostane pri starem zopet 10 let.

Cerkev srea Jezusovega v Gradci so sedaj sklenoli zidati po črtežu g. Hauberrisserja ter bo stavba stala 211.000 fl.

Mučeniško smrt za vero Kristusovo je leta 1878. storilo 85 misijonarjev. Največ izmed njih bilo je redovnikov jezuitov in lazaristov. Po narodnosti bilo je 29 Francozov. Kri prelila je se na Kitajskem, Japonskem, v Indiji, v Ameriki in Afriki.

Gospodarske stvari.

Črmica, vrančni prisad, pereči ogenj.

Kmetovalec je skoro celo leto razpostavljen hudim posledicam vremenskih uim. Tako tudi letos. Nedavno je deževje nagajalo, da mnogi niso mogli sena dobro domu spraviti, zdaj pa uže jim druga nesreča preti po hudi vročini, vsled katere tu in tam boleha živina, in tu v prvi vrsti stoji tista

nagla bolezen, ki vso kri ustrupeni, posebno možgane, vranico, pa tudi druge dele života zalije in se kužni črm, navadno vrančni prisad ali vrančni sajevic (Anthrax, Milzbrand) imenuje. Spozna se ta bolezen prav lahko. Ob enem času ali kmalu zaporedoma in z enakimi znamenji živino napade in jo tako naglo umori, da je včasih v malo urah zdrava in mrtva. Mrtvo truplo začne sila naglo gnjiti. Iz začetka napade najraje najbolj močno in dobro rejeno živino. Ko se bolezen v kak hlev pritepe, umori rada več živine; včasih ves hlev sprazni.

Ko živinče zboli, se začne tresti, posebno na zadnjem konci života, gobec postane bolj vroč in večkrat se zapazijo na gobčevi koži črnkaste lise; živina neha jesti in prežvekovati; o začetku je blato trdo, kmalu pa postane mehko, in je včasih s črno krvijo zmešano, ritnik je hudo zatekel in s strjeno krvijo zaseden; scavnica je večidel črnkasta in gosta, včasih celo s črno krvijo zmešana, večkrat pa samo kri črno kot oglje ali saje in gosto kot kolomaz (šmir) živina šči (črmasta krvomoča). Včasih se tudi po koži izpuštuje oteklina. Čeravno se ta bolezen pod mnogovrstnimi podobami prikaže, vendar je vedno ena in ista bolezen in obstoji v popolno sprideni krvi, ki se zdaj na ta, zdaj na uni del trupla zaleti, ter ondi zastaja. Najde se toraj pri raztelesovanji na tej bolezni bolne živine kri v vseh žilicah črna in gosta, vranica večidel, a ne vselej, bolj velika, črna, s krvijo napojena, in v čevih, v ledji ali okrog ritnika je črna kri zasedena, kjer veče ali manjše lise napravi. Vzrok te bolezni je posebno velika vročina, katera živino včasih tudi v hlevih zadene, če proti solncu leže, da ves dan solnce va-nje sije, kakor tudi, če so hlevi z živino preveč nabasani in presoparni, in se malo ali celo nič ne prezračijo. — Pa tudi na paši živina večkrat veliko vročino trpi, če se pase na solčnih krajih, kamor solnce zelo pripeka, ravno tako tudi, če se živina v hudi vročini preveč goni ali če mora pretežko delati. Taka vročina je pa posebno takrat škodljiva, kedar živini pijače primanjkuje. — Ravno tako je tudi spridena in sparjena klaja in slaba mlačna voda iz luž, bajarjev ali mlak vzrok te bolezni; pa tudi nečisti zrak, ki se večkrat napravi, če v hlevu preveč gnoja leži, — če hlevi nimajo oken, da bi se mogli prezračevati.

Odvrniti se ta bolezen mnogokrat more, če se vse na tanko stori, česar je potreba, da se odvrnejo ravnokar popisani vzroki; ozdraviti jo pa, ko je živina uže zbolela, je velika težava. Ob času, ko uže začne živina na tej bolezni tu in tam bolehati, naj se močni in dobro rejeni živini manj in tudi manj tečne klaje daje, vendar je pa lahko prebavljive klaje treba; najbolja je frišna trava, tudi repa, korenje, pesa je dobra, dobra suha klaja naj se osoli. Na pašo pa se sme goniti živina le zjutraj in zvečer, ko ni vroče;